

Konkurencijos tarybos Naujienlaiškis nr.19

vasario 10 d.

naujienos

įžvalgos

faktai

Įsigaliojo nauja pranešimo apie koncentraciją pateikimo ir nagrinėjimo tvarka sausio 5 d.

Konkurencijos taryba primena, kad 2016 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja Pranešimo apie koncentraciją pateikimo ir nagrinėjimo tvarka. Pranešimai apie koncentraciją Konkurencijos tarybai turi būti teikiami pagal naują Pranešimo apie koncentraciją formą.

Konkurencijos taryba pagal naują Pranešimo apie koncentraciją formą paruošė šabloną, kurį maloniai prašome užpildyti teikiant pranešimus apie koncentraciją.

Nauja Pranešimo apie koncentraciją pateikimo ir nagrinėjimo tvarka yra skelbiama Konkurencijos tarybos svetainės skiltyje **Aktualijos**.

“ **Naują pranešimo apie koncentraciją tvarką patvirtinome reaguodami į sparčiai kintančią verslo aplinką, ES reglamentavimo pokyčius koncentracijų priežiūros srityje, teisės aktų taikymo praktiką bei dažniausiai pranešimuose apie koncentraciją pasitaikančias klaidas. Tikimės, kad nauja tvarka suteiks daugiau aiškumo ir teisinio tikrumo sandorius planuojančioms bendrovėms.**”

Šarūnas Keserauskas,
Konkurencijos tarybos pirmininkas

Ministerijai persigalvojus ir panaikinus reikalavimą dėl minimalaus patalpų ploto dydžio, išlaidų patyrusios vaistinės, ministerijos manymu, galėtų kreiptis į teismą dėl nuostolių išieškojimo.

Ar supratai, paciente? Vaistinės galėtų kreiptis dėl nuostolių išieškojimo iš valstybės biudžeto, tai yra iš tavęs. Ir už ką? Už ministerijos pastangas padaryti „kaip geriau“ visiems pacientams.

O kas atsitiko vaistinėms, kurios sienų „nepasistumdė“ ar į kitas patalpas neišsikėlė, nors turėjo? Tikrai nieko baisaus. Jos užsidarė. Tik apie 50 vaistinių. Jų tikrai ne tiek daug. Pamirškime jas.

Prisiminsime nebent tada, jeigu užsidariusios vaistinės ministerijos pastangas visų pacientų labai pavadinis nepagrįstu ir neteisėtu ūkinės veiklos laisvės ribojimu ir kreipsis į teismą dėl žalos atlyginimo. O prie jų prisijungs dar ir tos, kurios veiklos nenutrukė, tačiau, taikydamosis prie ūkinės veiklos laisvės ribojimo, patyrė išlaidų.

Grįžkime prie erdvių vaistinių.

Sakote, kad Jūs niekas neklausė, ar norite erdvios vaistinės? Sakote, kad erdvios Jums nereikia, nes suprantate, kad išlaidas dėl vaistinės ploto reguliavimo, erdvios vaistinės šildymo, nuomos ir priežiūros Jums reikės apmokėti perkant vaistus? Sakote, kad Jūsų pasirinkimas buvo kitoks: Jūs bėgdavote pirkti paracetamolį į mažutę ir jaukią vaistinę ant Jūsų gatvės kampo pas patyrusią ir visada linksmą vaistininkę Izabelę, o ne į prekybos centrą?

Vis dar tikite, kad gyvenate rinkos ekonomikos valstybėje, kurioje vartotojas renkasi, kokioje vaistinėje įsigyti jam reikalingų vaistų? Mažoje vaistinėje, kuri yra arčiausiai namų. Vaistinėje, kurioje didžiausias pasirinkimas. Vaistinėje, kurioje malonesnis vaistininkas. Ar vaistinėje, kurioje, be farmacinės paslaugos, galite gauti papildomų: pasimatuoti kraujo spaudimą, pasitikrinti regėjimą ar išgerti šviežiai spaustų sulčių. O gal jus labiausiai traukia ta vaistinė, kuri nesvarbu kokio ploto, bet kurioje vaistai yra pigesni.

Deja, jeigu žmogui reikalingi vaistai, galime daryti išvadą, kad jis serga arba bet jau planuoja sirgti. O tokiais atvejais Sveikatos apsaugos ministerija tvirtai įsitikinusi: žmogaus nereikia apsunkinti pasirinkimo rūpesčiu. Kuo čia dėtos papildomos vartotojų išlaidos perkant vaistus? Juk svarbiausia yra sveikata. Gaila, tik kad provincijos gyventojus ir jų sveikatą pamiršo. Jiems ir toliau teks stumdytis alkūnėmis kišeninėse vaistinėse.

Paciente, krapštyk piniginę erdviai vaistinei!

J Ū R A T Ė Š O V I E N Ė S Į Ž V A L G A

Naujaisiais metais vaistinių klientus Lietuvos miestuose pasivijo džiugi žinia: neberekės stumdytis alkūnėmis kišeninėse medikamentų prekybos vietose. Sveikatos ministerija nusprendė, kad vaistinė privalo būti erdvi. O tai, ministerijos supratimu, reiškia ne mažesnę nei 60 kv. m vaistinės plotą. Visos vaistinės, neatitikusios reikalavimo patalpų plotui, iki Naujųjų turėjo pasididinti plotą arba išsinuomoti ar nusipirkti kitas, didesnes patalpas. Kodėl?

Pirmoji – erdvios, gražios vaistinės su tvarkingai laikomais vaistais yra reikalingos visiems pacientams.

Antroji (gal net ir svarbesnė už pirmąją) – jeigu erdvios vaistinės pacientams yra nereikalingos, jos vis tiek yra reikalingos. Nes vaistinės, kurios dėl minimalaus ploto reikalavimo iki Naujųjų „pasistumdė“ sienas, nusipirko ar išsinuomavo didesnio ploto patalpas, pasirodo, patyrė papildomų išlaidų.

“ Konkurencijos tarybos nuomone, nustatytas 60 kvadratiųjų metrų patalpų plotas nėra būtina tinkamo vaistų laikymo ir pardavimo sąlyga. Šis reikalavimas yra perteklinis, gali neigiamai paveikti konkurenciją, ir trukdyti naujiems ūkio subjektams patekti į rinką. Deja, tai ne pirmas Sveikatos apsaugos ministerijos sprendimas, galimai ribojantis konkurenciją. Kartu su aiškinamuoju raštu ministrei išsiuntėme ir trumpą 15 punktų klausimyną. Tikimės, kad jis padės geriau įvertinti būsimų sprendimų poveikį konkurencijai.

Šarūnas Keserauskas, Konkurencijos tarybos pirmininkas

”

Po Konkurencijos tarybos rinkos tyrimo: viltis įsigyti pigesnių vaistų

sausio 11 d.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė pakeitė teisės aktą, kuris riboja lygiagretų vaistų importą. Konkurencijos taryba 2013 m. atliko lygiagretaus vaistų importo rinkos tyrimą ir rekomendavo panaikinti draudimą į kompensuojamųjų vaistų sąrašą įrašyti lygiagrečiai importuojamus vaistus, jeigu jie nėra 4–10 proc. pigesni, nei vežami tiesiai iš gamintojo, rašoma pranešime spaudai.

Rinkos tyrimo metu Konkurencijos tarybos ekspertai įvertino galiojusius teisės aktus bei atliko neigiamo ir teigiamo poveikio rinkai ekonominį įvertinimą, liberalizavus kainas.

Konkurencijos tarybos duomenimis, tyrimo laikotarpiu, lygiagretaus importo didmeniniu būdu parduodama vaistų dalis Lietuvoje sudarė tik 0,61 proc. rinkos, kai tuo tarpu lygiagretaus importo vaistų dalis Danijoje sudaro apie 20 proc., Vokietijoje – apie 10 proc., Jungtinėje Karalystėje – apie 14 proc., Latvijoje – apie 4 proc.

Konkurencijos taryba 2015 m. gegužės 19 d. pradėjo dar vieną - kompensuojamųjų vaistinių preparatų rinkos tyrimą, kurio tikslas išsiaiškinti, ar šiuo metu galiojantys vaistų įtraukimo į Kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyną apribojimai yra pagrįsti, ar yra sudarytos visos prielaidos veiksmingai konkurencijai.

“ Tikimės, kad panaikinus apribojimą lygiagrečiam importui, Lietuvos gyventojai galės daugiau kompensuojamųjų vaistų įsigyti pigiau. Tiesa, teigiamas rinkos liberalizavimo efektas gali pasijauti ne iš karto, o po tam tikro laikotarpio, nes reikėtų laiko naujų vaistų registravimui, sutarčių sudarymui, tiekimo organizavimui.

Šarūnas Keserauskas,
Konkurencijos tarybos pirmininkas

Šiuo metu Lietuvoje dauguma kompensuojamųjų vaistų yra parduodami per rinkodaros teisių turėtojus.

1. Įmonių, užsiimančių lygiagrečiu vaistų importu, veikla yra pagrįsta laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principu, įtvirtintu Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo. Vaistų kainos Europos Sąjungos valstybėse narėse skiriasi, todėl pagrindinis įmonių, užsiimančių lygiagrečiu vaistų importu, veiklos principas – vaistus iš valstybių narių, kuriose jų kaina yra žemesnė, importuoti į valstybes nares, kuriose jų kaina yra aukštesnė.

2. Lygiagretus vaistų importas gali teikti vartotojams ne tik tiesioginę (kai lygiagretaus importo būdu įvežamas vaistas siūlomas už mažesnę kainą nei rinkodaros teisių turėtojų platinamas analogiškas vaistas), bet ir netiesioginę naudą dėl padidėjusios konkurencijos. Lygiagretaus importo veikla skatina vaistų platinimą bei prekybą užsiimančių įmonių tarpusavio konkurenciją, todėl gali lemti rinkodaros teisių turėtojų platinamųjų vaistų kainų mažėjimą.

3. Lygiagretus importas gali teigiamai paveikti ne tik vartotojų galimybes įsigyti vaistų, bet ir duoti naudos valstybei: perkant vaistus centralizuotai, o taip pat kompensuojant gyventojams išlaidas, patirtas įsigyjant vaistus, mažėjant vaistų kainai, mažėja ir išlaidų, apmokamų iš PSDF, suma.

Konkurencijos taryba: Šiaulių miesto savivaldybė daugiau nei dešimtmetį privilegijavo UAB „Busturas“ sausio 7 d.

Konkurencijos taryba nutarė, kad Šiaulių miesto savivaldybės sprendimai, kuriais ji be konkurso pavedė UAB „Busturas“ teikti keleivių vežimo paslaugas, pažeidė Konkurencijos įstatymo 4 straipsnį.

Savivaldybė pavedė UAB „Busturas“ teikti keleivių vežimo paslaugas 31 maršrutu Šiaulių mieste net neįvertinusi, ar buvo ir kitų ūkio subjektų, norinčių ir galinčių teikti minėtas paslaugas. Savivaldybė neorganizavo nei konkurso, nei kitos konkurencingos procedūros vežėjams ir neužtikrino galimybės kitiems ūkio subjektams konkuruoti dėl šių paslaugų teikimo.

Konkurencijos taryba tyrimo metu nustatė, kad rinkoje be UAB „Busturas“ buvo vežėjų, galėjusių teikti keleivių vežimo vietinio susisiekimo maršrutais paslaugas.

Konkurencijos taryba taip pat primena 2015 m. sausio 15 d. Konstitucinio teismo išaiškinimą: vežėjas ne konkurso būdu gali būti parinktas tik tuomet, jei kiti vežėjai nenorėtų arba negalėtų suteikti paslaugos ir patenkinti bendruosius interesus. Konstitucinio teismo nutarime pabrėžiama, kad net ir tokia vežėjo parinkimo tvarka negali privilegijuoti arba diskriminuoti atskirų ūkio subjektų ar jų grupių.

Konkurencijos taryba įpareigojo Šiaulių miesto savivaldybę:

- ne vėliau kaip per 6 mėnesius panaikinti konkurenciją ribojančius sprendimus;
- organizuoti konkursą keleivių vežimo vietinio (miesto) reguliaraus susisiekimo maršrutams aptarnauti.

Per pastaruosius penkerius metus dėl Konkurencijos įstatymo pažeidimų taryba priėmė 23 nutarimus dėl viešųjų subjektų sprendimų ir 21 – dėl ūkio subjektų veiksmų.

2015 m. lapkričio 19 d. Lietuvos Respublikos Prezidentė paskelbė iniciatyvą pakeisti Konkurencijos įstatymą ir numatyti baudas viešojo administravimo subjektams už šio įstatymo pažeidimus. Konkurencijos taryba iki šiol už viešųjų subjektų įvykdytus konkurencijos teisės pažeidimus baudų skirti negali. Konkurencijos įstatymo pataisos šiuo metu yra pateiktos Lietuvos Respublikos Seimui.

“**Konkurencijos taryba savo tyrimuose dažnai susiduria su ydinga praktika, kai savivaldybės, sudaro sutartis tik su tam tikrais vežėjais ir nesuteikia galimybių kitoms įmonėms dalyvauti sąžiningoje konkurencinėje kovoje. Nuoširdžiai tikimės, kad mūsų nutarimas dėl konkurenciją ribojusių Šiaulių miesto savivaldybės sprendimų paskatins visas savivaldybes laikytis Konstitucinio teismo nutarimo ir tokio pobūdžio tyrimų kasmet vis mažės.**”

Šarūnas Keserauskas, Konkurencijos tarybos pirmininkas

Konkurencijos taryba: UAB „AkcijaTau“ skleistos reklamos galimai klaidino vartotojus

sausio 13 d.

Konkurencijos taryba baigė tyrimą dėl interneto svetainėje akcijatau.lt parduodamų prekių reklamų atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo reikalavimams.

Preliminariu Konkurencijos tarybos ekspertų vertinimu, bent kelių prekių reklamose buvo nurodytos tikrovės neatitinkančios anksčiau galiojusios (nubrauktos) prekių kainos, todėl reklama galėjo klaidinti vartotojus dėl šioms prekėms taikomų nuolaidų. Tyrimo metu UAB „AkcijaTau“ prisipažino, skleidusi vartotojus suklaidinti galėjusių reklamą.

Konkurencijos taryba ne kartą yra nurodžiusi, kad reklama turi atitikti išsamumo, teisingumo ir tinkamo pateikimo kriterijus, o nurodoma palyginamoji (referencinė) kaina turi būti pagrįsta ir atitikti realias kainas.

Konkurencijos tarybos ekspertai 2015 m. išnagrinėjo 427 pranešimus dėl galimai klaidinančios reklamos ir išsiuntė reklaminės veiklos subjektams net 159 įspėjimus.

Konkurencijos taryba: trukdymas atlikti tyrimą - pavojingas pažeidimas

sausio 26 d.

Šiandien Konkurencijos taryba priėmė nutarimą ir pripažino, kad UAB „ELMELIT“ trukdė Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams atlikti patikrinimą. Tokie bendrovės veiksmai pažeidė Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 1 ir 6 punktų reikalavimus.

Atlikusi tyrimą Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „ELMELIT“ vadovas trukdė Konkurencijos tarybos įgaliotiems pareigūnams atlikti patikrinimą bendrovės patalpose. Bendrovės vadovas trukdė pareigūnams laiku gauti duomenis apie bendrovės struktūrą, darbuotojus, jų funkcijas, reikalingus efektyviam patikrinimui atlikti. Konkurencijos taryba už šį pavojingą procedūrinį pažeidimą bendrovei skyrė 19 500 eurų baudą.

LVAT ir ES Teisingumo Teismas yra išaiškinę ūkio subjektų pareigą bendradarbiauti su įgaliotais pareigūnais ir vykdyti jų reikalavimus. LVAT taip pat yra pažymėjęs, kad procedūriniai pažeidimai (pvz., informacijos neteikimas arba jos pateikimas ne laiku) yra pavojingi dėl trukdymo atliekamo tyrimo efektyvumui, o ne dėl tiesioginio konkurencijos ribojimo. Atsižvelgus į LVAT ir ESTT praktiką, vien atsisakymo teikti informaciją arba informacijos pateikimo ne laiku, pakanka pripažinti, kad UAB „ELMELIT“ nevykdė privalomų Konkurencijos tarybos įgaliotų pareigūnų reikalavimų.

“**Konkurencijos taryba vadovaujasi aukščiausiais įrodinėjimo standartais, todėl ūkio subjektams ar viešojo administravimo subjektams pareiškiama įtarimai turi būti pagrįsti pakankamais įrodymais. Konkurencijos tarybos atliekamų patikrinimų metu siekiame surinkti bendrovių turimos, tačiau viešai neskleidžiamos informacijos, kuri gali būti reikšminga tyrimui. Kartais patikrinimo metu surinkti įrodymai būna vieninteliai, formuojant tyrimo išvadą, todėl abiejų pusių bendradarbiavimas yra būtinas.**”

Šarūnas Keserauskas,
Konkurencijos tarybos pirmininkas